
Quán Lâm Dương

Quán Lâm Dương thuộc thôn Đa Sĩ, phường Kiến Hưng, quận Hà Đông, nhân dân vẫn quen gọi là chùa Đa Sĩ. Quán được xây cạnh miếu thờ Hoàng Đôn Hòa và phu nhân, là ông Tổ thuộc nam cuối thế kỷ XVI. Quán Dương Lâm đầu năm Chính Hòa thứ nhất (1680) được gọi là chùa, cho nên hệ thống tượng thờ có cả tượng Phật và tượng Thánh của Đạo giáo.

Mở đầu bàn thờ chính là bộ tượng Tam thánh gồm Nguyên Thủy tiên tôn ở giữa, Lĩnh Bảo Đạo quân bên trái và Thái Thượng Lão Quân bên phải. Cả ba pho tượng đều giống người thật, mặt hơi dài, mắt mở to tự nhiên, tóc búi, áo mặc nhiều lớp, có cánh tay thụng. Tượng thể hiện con người nhân từ vô lo. Bộ tượng hình vuông chia ba lớp, lớp giữa thót lại, trên mặt đứng của thành bộ được chạm nổi mây cụm, lá sồi và những lá đề chứa trong lòng cây “Thiên Mệnh”, những u tròn nổi và những hạt lửa tỏa lan... thường gặp ở thế kỷ XVI và đầu thế kỷ XVII. Ở hai gian bên trái và phải có hai pho tượng Quan Âm tọa sơn, đội mũ thiên quan có những hoa nổi khối, áo buông dài, chày... được chạm kênh bong với nhiều nét điển hình gần với phong cách nghệ thuật thế kỷ XVII.

Hai bên còn có hai tượng Lão Đàm và Ngũ Nhạc... Những tượng này mang hình thức võ tướng, ngồi buông thông, đầu đội mũ, chân đi hia được thể hiện liền bộ, chạm nổi văn xoắn như tượng Tam Thánh. Ngoài ra còn có nhiều tượng hậu ghi nhớ những người có công tôn tạo. Quán Lâm Dương đã có mặt ở Đa Sĩ ít nhất từ thế kỷ XVII, mỗi lần tu sửa lại lưu giữ lại một dấu ấn như các bia hậu Phật dựng năm Chính Hòa 6 (1685), năm Bảo Thái 5 (1724), cây hương đá cao 2,15 m dựng năm Cảnh Hưng 1 (1740), đặc biệt có một tấm bia “*Hưng Tạo Lâm Dương quán bia*” dựng năm Vĩnh Tộ 10 (1628), cùng với tấm bia này còn có một án quan cũng được làm vào thời Vĩnh Tộ, do một vị án quan trong triều cung tiến.

Bằng đi một thời gian dài, đến năm Bảo Đại 10 (1935), có một tấm bia ghi lần trùng tu nữa. Cho nên quán Lâm Dương ngày nay mang đậm phong cách thời Nguyễn. Đó là cổng tam quan cao 10m có bốn cột đồng trụ, cửa xây cuốn vòm với ba lớp mái đao cong. Bái đường 5 gian theo lối kết hợp giá chiêng chống giường con nhị không có hoa văn trang trí. Bên trong có cửa võng, chạm thủng kênh bong, rồng châu mặt nguyệt, hoa phù dung, hoa lựu, mẫu đơn... đường nét chạm mềm mại. Ngoài ra còn có nhà Tổ, nhà Điện, Tả vu, Hữu vu, nhà bếp tạo thành một quần thể kiểu kiến trúc hoàn chỉnh khép kín theo kiểu “nội công ngoại quốc”.

Nhìn chung quán Lâm Dương có quy mô khá lớn với đầy đủ các hạng mục công trình, lại bảo lưu được nhiều di vật quý như: hệ thống bia đá và án gian thời Lê, chuông đồng thời Tây Sơn, nhất là hệ thống tượng Phật và tượng Thánh mang dấu ấn của đạo Phật và Đạo giáo.

Theo *Di tích Hà Tây, Sở Văn hóa Thông tin Hà Tây, 1999*